

MAANDOVERZICHT

september 1964

VEILIGHEIDSDIENST

NEDERLANDSE ANTILLEN

Exemplaar no. 19

ALGEMEEN

Chile koos de Christendemocraat Eduardo FREI tot president. De overwinning van FREI werd over het gehele continent beschouwd als een zege voor de Christendemocratie in het algemeen. De Venezolaanse Christendemocraat, Rafael CALDERA, voorspelde een COPEI-overwinning in de volgende verkiezingen in Venezuela.

Voor Fidel CASTRO was de nederlaag van ALLENDE een gevoelige slag. De Cubaanse ex-president URRUTIA, die na de val van BATISTA even met CASTRO had samengewerkt, schreef vlak voor de Chileense verkiezingen een brief aan ALLENDE, waarin hij deze waarschuwde tegen de communistische krachten in de FRAP. Hij raadde ALLENDE aan zich te spiegelen aan de droevige ervaringen die hij, URRUTIA, met CASTRO heeft gehad. Deze brief, die allerwege werd gepubliceerd, heeft in Chile naar verluidt een diepe indruk gemaakt.

De regering van PAZ ESTENSSORO in Bolivia overleefde wat zij een samenzwering termde van de verschillende tegenstanders van de pas herkozen president. In het maandoverzicht van augustus maakten wij melding van een zich vormende verenigde oppositie van LECHIN, SILES SUAZO en GUEVARA ARZE. Ook noemden wij de guerillas der Falange Socialista Boliviana (FSB). SILES SUAZO zou volgens de mededelingen der regering door de samenzweerders worden uitgeroepen tot president van een revolutionaire junta. PAZ en vice-president BARRIENTOS zouden worden vermoord. Inderdaad vond de zoveelste aanslag op het leven van BARRIENTOS plaats, maar de Generaal ontsnapte weer. SILES SUAZO werd verbannen naar Paraguay, tezamen met 34 anderen, o.w. Jorge Flores ARIAS, ex-voorzitter van de kamer van afgevaardigden en een der topfiguren in LECHIN's Partido Revolucionario de Izquierda Nacionalista (PRIN). LECHIN zelf zou zijn ondergedoken. Het is jammer voor de ontwikkeling van het land, dat de oppositie zo snel naar de wapenen heeft gegrepen in plaats van te pogen de scheuringen in de M.N.R. om te bouwen in een democratisch partijenstelsel.

De anti-Castro bannelingen hebben zich de afgelopen maand weer actief getoond. MIKOYAN waarschuwde tegen de gevaarlijke consequenties van agressie tegen Cuba. Een poging om een luchtroute tussen Havana en Nassau in de Bahamas te openen, leidde tot rumoerige demonstraties in Nassau bij de aankomst van de Ilyoeshin, die op deze eerste vlucht slechts een bemanning van vier koppen aan boord had, en geen passagiers vervoerde.

De verkiezingsdatum in Brits Guyana werd afgelopen maand door de gouverneur, Sir Richard LUYT vastgesteld op 7 december a.s. Op de leider van de United Force Party, Peter d'AGUIAR, werd een mislukte aanslag gepleegd. De Guyanese commissaris van politie, Peter OWEN, die al lange tijd een doorn in JAGAN's oog is, beschuldigde nu Forbes BURNHAM, de leider van de Peoples National Congress van medeplichtigheid aan moord en terreur, verricht door een terroristische groep van de P.N.C. BURNHAM werd evenwel vrijgesproken in de rechtzaak betreffende het clandestien in bezit hebben van ammunitie.

VENEZUELA

Het herstel in de diplomatieke betrekkingen tussen Venezuela en Guatemala en de erkenning door IRIBARREN BORGES dat Venezolaanse olie-export belangen een rol zullen spelen in het mogelijk herstel der betrekkingen met Brazilië, ontlokte aan President LEONI een principiële herformulering van de Betancourt doctrine.

IRIBARREN verdedigde de nieuwe houding ten opzichte van Guatemala met een verwijzing naar de verkiezing van een Guatemalteekse wetgevende vergadering. LEONI op zijn beurt lichtte toe dat de doctrine herstel in betrekkingen permitteert "zodra wij een bewijs ontvangen van een terugkeer naar de legaliteit en naar de beginselen der democratie". Het is moeilijk in te zien hoe dit bewijs op korte termijn door Brazilië geleverd zal worden. Venezuela zou altijd, zij het achteraf, net als de Verenigde Staten de Braziliaanse staatsgreep constitutioneel kunnen verklaren en erkennen dat het zich in de ware aard van het huidige bewind vergist had. Hoe dan ook, erkenning van het Braziliaanse regiem zou schending betekenen van de doctrine, waaraan BETANCOURT zich steeds principieel heeft gehouden. Van Braziliaanse zijde werd ontkend dat dit land Venezuela met chanteren erkenning zou afdwingen, maar toch zinspeelde men op het betrekken van olie uit het Midden-Oosten.

In de Venezolaanse pers werd grote aandacht besteed aan verklaringen door Eduardo GALLEGOS MANCERA in Peking afgelegd. In het maandoverzicht van augustus maakten wij van deze verklaringen melding. MANCERA bleek in grote trekken de z.g. "harde" lijn van Peking te volgen. De Venezolaanse pers vergeleek zijn verklaringen met die, kortgeleden gedaan door GALLEGOS MANCERA's mede-communist, Hector MUJICA. Deze had er op gewezen dat geweld niet de juiste weg was. Reeds in het maandoverzicht van juli maakten wij melding van een splitsing in de C.P.V., gelijk aan die in de M.I.R. tussen RANGEL en CHACON enerzijds en SAENZ MERIDA anderzijds. Het meningsverschil tussen MUJICA en GALLEGOS MANCERA bevestigt deze splitsing.

Admiraal Wolfgang LARRAZABAL zoekt meer en meer toenadering tot de extreem linkse groeperingen in Venezuela. Begin september deed hij een beroep op de regering om de gevangen genomen communist/terrorist, Freddie MUNOZ, op vrije voeten te stellen. Geregeld schermt LARRAZABAL tegenwoordig met leuzen uit het links extremistisch arsenaal.

DOMINIKAANSE REPUBLIEK

Na de ontwikkelingen van de afgelopen maand heeft de politieke situatie in de Dominikaanse Republiek een dergelijk labiel karakter gekregen, dat van alles te verwachten is.

Aan het begin van de maand maakte Donald REID CABRAL de lang verbeide wet (no.401) op de verkiezingen bekend. Zij die verwacht hadden dat de junta er nooit toe zou komen verkiezingen te doen houden, zijn echter niet helemaal bedrogen uitgekomen. Immers, de formule van CABRAL riekt naar kwader trouw. In één enkele verkiezing, op 1 september 1965, moeten president, vice-president, congres en gemeenteraden worden gekozen.

In de eerste plaats geeft CABRAL zich een heel jaar uitstel van executie. Bovendien wil hij het zo regelen, dat pas op 1 juni 1965 de ballingen in de gelegenheid worden gesteld om naar het land terug te keren, teneinde aan de verkiezingscampagne te beginnen. Drie weken na het houden van de verkiezingen stelt hij zich voor dat alle gekozenen hun functies zullen aanvaarden. Naast het feit dat alle partijleiders die tevergeefs naar het presidentschap en het vice-presidentschap mededingen, automatisch uit het congres worden gesloten, hebben verschillende partijleiders in de voorgestelde formule het bezwaar gezien van een mogelijke chaos, in de hand gewerkt door de plotselinge, gelijktijdige overdracht van zoveel functies aan nieuwelingen.

Het voorstel dat zeven partijen enkele maanden geleden op verzoek van CABRAL zelf aan de junta deden, heeft de junta naast zich neergelegd. Zes van de zeven partijen hebben nu hun afkeuring uitgesproken over de nieuwe wet. Slechts de Partido Reformista van Joaquín BALAGUER was over de wet van CABRAL te spreken. Waarnemers menen hieruit te mogen opmaken dat de Reformistas zich wel sterk gevoelen.

De Partido Revolucionario Dominicano van Juan BOSCH en zijn niet meer zo trouwe volgelingen, heeft zich van begin af aan verzet tegen elke verkiezingsformule. Volgens haar is BOSCH nog immer de constitutionele president van het land. De recente machtsstrijd tussen BOSCH en MIOLAN heeft de partij echter verzwakt. Vernomen werd dat een aantal P.R.D.-ers en enkele militairen in de Dominikaanse Republiek thans een staatsgreep hebben be- raamd, welke op korte termijn zal moeten plaats vinden.

Niet alleen de P.R.D. is echter conspiratief aan het werk. Van Reformista-zijde werd gemeld dat de conservatieve partij, Unión Cívico Nacional, gesteund door "rechtse" militairen samenzweert tegen de "verantwoordelijke" militairen, die voorstanders zijn van de terugkeer naar de constitutiona- liteit (lees: de terugkeer van BALAGUER). De mogelijke slachtoffers van deze rechtse samenzwering zouden o.m. zijn de huidige minister der strijd- krachten, Victor Elby VIÑAS ROMAN, de Chef staf, Brig. Generaal Salvador Augusto MONTAS QUERRERO en het hoofd van de inlichtingendienst van het le- ger, kolonel Braulio ALVAREZ SANCHEZ. Voor haar eigen plannen kan de Par- tido Reformista blijkbaar rekenen op de steun van een aantal militairen o.l.v. ene kolonel Anibal CEIDO. Aangenomen mag worden dat de militairen die door de Reformistas worden genoemd als potentiële slachtoffers van het "rechtse" complot, min of meer de zaak van BALAGUER aanhangen.

Fel gekant tegen de Reformistas is echter de periodiek "staatsgrijpen- de" generaal Antonio IMBERT BARRERA (Trujillo, Balaguer en Bosch). Deze zou zich hebben uitgelaten in de zin, dat hij "niet zou kunnen toestaan, dat zijn werk in de omverwerping van Trujillo te niet gedaan wordt". Hij meent te mogen vrezen dat de terugkeer van BALAGUER het herstel van een verkapt Trujillisme zou betekenen. Tussen IMBERT en de politie-chef, Gene- raal BELISARIO PEGUERO, blijkt verschil van mening te zijn ontstaan. Van BELISARIO werd enige tijd geleden gemeld dat hij de candidatuur van ex- generaal Luis AMIAMA TIO steunde. AMIAMA TIO, die de Partido Liberal Evo- lucionista heeft opgericht, zou zich de laatste tijd hebben verstaan met de Reformistas.

- 4 -

Tenslotte schijnt een derde militaire groep, w.o. de luchtmachtchef, generaal Atilio LUNA en de chef van de militaire opleiding, generaal Elias WESSIN y WESSIN, nog een andere koers te willen volgen. Het was niet duidelijk met welke/groepering deze laatsten zich zouden willen verbinden.

In ieder geval ~~sag~~ het er tegen het einde van de maand naar uit dat de junta grote virtuositeit zou moeten tonen om niet het onderspit te delven. Haar beste levenskansen lagen besloten in een mogelijke wederzijdse eliminatie van haar vele tegenstanders.

De favoriete zondenbok was overigens de Amerikaanse ambassade. Van de zijde der P.R.D. werden de Verenigde Staten beschuldigd van medeplichtigheid aan de corruptie der zittende junta. De Reformistas zinspeelden op Amerikaanse deelname aan het "rechtse" complot. Naarmate de politieke crisis zich toespitst zullen steeds minder politieke figuren bereid zijn sympathie voor de Verenigde Staten te tonen. Een staatsgreep van welke kant dan ook zal betogingen nodig hebben en de vlag van het anti-Amerikanisme kan uiteenlopende ladingen dekken.

HAITI.

President DUVALIER ondervindt naar wordt vernomen de laatste tijd steeds meer tegenstand. Gebleken is dat de Christelijke vakbeweging zich heeft geschaard aan de zijde van de actieve opposanten van de dictator.

Via de C.L.A.S.C.-uitgave, "SOVI", wordt thans fel geageerd tegen de Haitiaanse regering. De C.L.A.S.C. blijkt met wapens, voedsel en medicijnen guerillas in Haiti te steunen.

Een aantal dezer guerillas zijn afkomstig uit de rangen der "Fédération Haitienne des Syndicats Chrétiens". Deze F.H.S.C. werd in 1959 opgericht, maar viel spoedig uiteen onder de persecutie van DUVALIER. In de Dominikaanse Republiek vond een hergroepering plaats van de F.H.S.C. in ballingschap.

Onder de naam van Fuerzas Armadas Revolucionarias Haitianas (FARH) voeren thans leiders van de F.H.S.C. in Haiti een guerillastrijd tegen DUVALIER.

Door ene Leonvil LEBLANC, afgevaardigde van de FARH, werd enige tijd geleden in Caracas een persconferentie gegeven, naar aanleiding waarvan de C.L.A.S.C. een pamflet verspreidde, waarin de beschuldigingen tegen DUVALIER en de doelstellingen van de FARH worden uiteengezet.

Vernomen werd dat de echtgenote van LEBLANC voornoemd in Port au Prince door de Tonton Macoute op klaarlichte dag op straat met mitrailleurvuur werd neergeschoten. De kinderen van LEBLANC zouden spoorloos verdwenen zijn.

Het ziet er naar uit dat DUVALIER nu eindelijk goed georganiseerd verzet op zijn dictatoriale weg vindt. Tot nu toe bestond de tegenstand tegen zijn regiem uit allerlei splintergroepen, die niet in staat waren consequent verenigd tegen hem op te treden. Zij zochten contact met deze of gene buitenlandse organisatie, zoals bijvoorbeeld de Dominikaanse P.R.D. (zoals in het geval van de Movimiento Revolucionario Haitiano), welke echter nimmer primair belang stelden in Haiti.

- 5 -

DUVALIER's primitieve "Kulturkampf", die geleid heeft tot de verbanning van talrijke Rooms Katholieke geestelijken heeft niet alleen de Christelijke vakbeweging, maar ook de kerk zelf tegen hem in het geweer gebracht.

Uit Miami werd gemeld dat een Haitiaanse priester werd gearresteerd wegens het vervoeren van wapens met het waarschijnlijke doel deze te exporteren. Deze ~~wapens~~ zouden bestemd zijn geweest voor de anti-DUVALIER strijdkrachten in Haiti. De betrokken priester, ene Jean Baptiste GEORGES, had in de beginperiode van DUVALIER's bewind een hoge politieke functie in Haiti. Hij zou samen met de ex-ambassadeur van Haiti in Brazilië en Cuba, Pierre RIGAUD, een rol spelen in de guerillastrijd, die al enige tijd aan de gang is in het zuiden van het land. Pierre RIGAUD werd in augustus verleden jaar genoemd in verband met de mislukte aanval uit de Dominikaanse Republiek, welke geleid werd door Leon CANTAVE.

TRINIDAD & TOBAGO

Door de leider van de Liberale Partij in Trinidad en Tobago, Peter FARQUHAR, werd premier Eric WILLIAMS ervan beschuldigd toenadering te zoeken tot Cuba. De invoeging van Puerto Rico en de Nederlandse Antillen in het "vier pijlers"-systeem voor een Caraïbische Gemeenschap, zoals WILLIAMS zich die voorstelt, noemde FARQUHAR het strooien van zand in de ogen. Nimmer, zo zeide de liberale leider, zouden deze landen hun huidige banden willen opgeven.

FARQUHAR trok van leer tegen Cuba en meende dat WILLIAMS dankbaar moest zijn dat Cuba in moeilijkheden verkeert, omdat Trinidad hieraan economisch alleen maar voordeel heeft. In plaats van deze situatie uit te buiten, zoekt de Trinidadese premier volgens zijn tegenstander thans toenadering met Cuba. Volgens hem zou Sir Ellis CLARKE, de vertegenwoordiger van Trinidad in Washington en bij de Verenigde Naties vroegtijdig naar de neutralistenconferentie in Cairo zijn vertrokken om aldaar besprekingen te voeren met de Cubaanse president DORTICOS.

NEDERLANDSE ANTILLEN

Organisatie en herorganisatie vieren hoogtij in het vakverenigingswezen van de Nederlandse Antillen.

Niet zo lang geleden werd op Aruba de OCTA opgericht, de Organización Cristiano di Trahadornan Arubano, welke een Christelijke overkoepeling zou zijn van vele kleine vakbonden op dat eiland. Reeds heeft de OCTA, welke onder leiding staat van Edgar Emanuel MADURO, een infiltratie-poging meegemaakt van de I.O.W.U.A.-voorzitter Frans Lodewijk MADURO. Met aanzienlijke steun van de Trinidadese senator, O.R.I.T.-official John Ferdinand ROJAS, zou deze hebben getracht zich meester te maken van de O.C.T.A. Het gevolg was een duidelijke machtsstrijd tussen de bij de

C.L.A.S.C. aangesloten O.C.T.A. en de bij de O.R.I.T. aangesloten I.O.W.U.A. Aangezien I.O.W.U.A. als bedrijfsbond niet kan fungeren als overkoepelend orgaan, werd door Frans Lodewijk MADURO opgericht de overkoepelende F.T.A., de Federación di Trahadornan di Aruba.

De statuten van deze bond werden goedgekeurd nog vóór die van zijn Curacaose tegenhanger en inspiratie, de door de P.W.F.C. opgerichte Curacaose Werknemers Federatie. Zoals eerder gemeld, zijn de statuten van deze beide overkoepelende lichamen vrijwel identiek. Beide verlenen aan het hoofdbestuur een verstrekkende bevoegdheid. In aansluiting op het eerder gemelde protest der P.W.F.C. shopstewards tegen de grote statutaire bevoegdheden van het hoofdbestuur van de C.W.F., kan nog worden medegedeeld dat gebleken is dat de shopstewards over het algemeen van mening zijn dat het bestuur van de P.W.F.C. de laatste tijd eigengereid optreedt en hen niet voldoende raadpleegt.

Inmiddels zijn de O.C.T.A. en het Curacaos Christelijk Vakverbond of wel Federación di Union Cristiano di Trahadornan di Curacao, doende een Antilliaanse overkoepeling op te richten, het Christelijk Verbond van Vakverenigingen in de Nederlandse Antillen of wel het Antilliaans Christelijk Vakverbond.

Uiteindelijk zullen ook de F.T.A. en de C.W.F. zich willen verenigen in een Antilliaanse overkoepeling in O.R.I.T.-verband. Er zijn echter op Aruba rondom de persoon van Frans Lodewijk MADURO moeilijkheden gerezen, die een samengaan op korte termijn tussen de laatstgenoemde overkoepelingsorganen wellicht in de weg zullen staan. Traditioneel heeft de P.W.F.C. samengewerkt met de vakbond van de Lago. Kortgeleden bezochten een aantal I.O.W.U.A.-figuren het P.W.F.C. "seminar". Bemiddelingspogingen van de P.W.F.C. in de bestuursproblemen der I.O.W.U.A. wekten echter laatstelijk tegenstand.

Frans Lodewijk MADURO poogt de politieke invloed van de vakbond te consolideren in een op te richten Arbeiderspartij, waarbij zijn politieke inzichten echter afwijken van die van verschillende zijner medebestuurders.

Indien Frans Lodewijk MADURO in zijn opzet slaagt en de I.O.W.U.A. weet te koppelen aan de arbeiderspartij, is het de vraag of er voorlopig iets zal komen van de verdere uitbouw van het O.R.I.T.-vakbondswezen op Antilliaans niveau. Zoals zulks ook in het politieke leven in de Nederlandse Antillen het geval is, zouden principiële kwesties verloren kunnen gaan in persoonlijkheden.

Een direct gevolg van de strijd die thans in de Antillen gaande is tussen het Christelijk- en het Vrije vakverenigingswezen, is een verhoogde militantie van beide zijden. Ook is de interesse van de C.L.A.S.C. zowel als die van de O.R.I.T. in wat er in de Antillen geschiedt, verhoogd. Van deze beide organisaties is de O.R.I.T. financieel de sterkste. De grote strijdpunten tussen C.L.A.S.C. en O.R.I.T., Amerikaans imperialisme en de wijze waarop het communisme moet worden bestreden, zijn voornamelijk in de Antillen niet relevant. Behalve voor enkele leiders is het communisme voor de arbeiders nog immer een betrekkelijk vaag begrip. Vakliteratuur en cursussen brengen de internationale problemen echter dichterbij huis. Steeds meer Antilliaanse vakbondleiders reizen naar het buitenland, waar zij op conferenties worden geconfronteerd met andere dan de parochiale problemen in eigen land. Hierdoor komt men er toe de eigen zaken, zoals automatisering, de rol van de vakbeweging in de politiek, aantrekking van nieuwe industrie, etc. in een groter verband te zien.